

چکیده

در عصر حاضر نقش بانک‌های مرکزی در امور اقتصادی در داخل و خارج از کشور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. اهمیت مذکور به طور مستقیم مربوط به نقش فزاینده پول ملی و ارزش برابری آن با پول‌های خارجی و پیگیری هدف ثبات قیمت‌ها است که اسباب تکامل چشمگیر بانک‌های مرکزی را فراهم کرده است. استقلال عمل بانک‌های مرکزی در زمینه اجرای سیاست‌های پولی، کانون توجه خاص اقتصاددانان و عوامل اجرایی امور اقتصادی کشورها از دهه 1970 میلادی به بعد، در قالب مطالعات متعددی در زمینه برون رفت از تورم حاکم بر اقتصاد غرب بوده است. در ایران مشکل تورم و رشد بی‌رویه حجم پول، اقتصاد را با چالش‌های زیادی روبه‌رو کرده است. از این رو، عملکرد سیاست‌های پولی کشور و شناخت موضوعات پیرامونی آن، همواره نظر صاحب‌نظران را به خود جلب کرده است. تحقیق حاضر در پنج بخش با هدف بررسی ابعاد نظری و تجربی استقلال بانک مرکزی در کشورهای جهان و ارزیابی عملکرد استقلال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های پولی این بانک در قالب نظریه‌های استقلال بانک مرکزی تدوین شده است. در بخش اول ضمن ارائه روند شکل‌گیری اندیشه‌های استقلال بانک مرکزی، پرسش مهم تحقیق، اهمیت و هدف تحقیق از نظر ضرورت کارکردن سیاست پولی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، قلمرو زمانی و محدودیت‌های تحقیق مطرح می‌شود. بخش دوم تحقیق به بحث مبانی نظری در زمینه استقلال بانک مرکزی اختصاص دارد و در بخش سوم شاخص‌های استقلال بانک مرکزی مبتنی بر روش الکس کوکرمین و چگونگی محاسبه شاخص‌های کارایی سیاست پولی مبتنی بر روش گای دیبلی و تحلیل اجزاء پایه پولی (بخش منابع پولی) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارائه می‌شود.

بخش چهارم شاخص‌های ذکر شده درباره بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در قالب جدول‌ها و نمودارها به همراه تحلیل‌های مرتبط با آن‌ها ارائه می‌شود. بخش پنجم تحقیق نیز به خلاصه و نتیجه‌گیری و پیشنهادات اختصاص دارد.

کلمات کلیدی: استقلال بانک مرکزی، سیاست‌گذاری پولی، شاخص‌های استقلال، شاخص‌های کارایی.